

Нови Сад, 1. септембра 1913.

Број 16.

ТРГОВАЧКА ОМЛАДИНА

Година II.

ЛИСТ ЗА СРПСКУ НАРОДНУ ПРИВРЕДУ

ОРГАН СРПСКЕ ТРГОВАЧКЕ ОМЛАДИНЕ У АУСТРО-УГАРСКОЈ МОНАРХИЈИ

УРЕЂУЈЕ:
РЕДАКЦИОНИ ОДБОРВЛАСНИК ЈЕ ЛИСТА:
НОВОСАДСКА ТРГОВАЧКА ОМЛАДИНАОДГОВОРНИ УРЕДНИК:
НИКОЛА Ј. ЂУРЧИЋ**СЛУЖБЕНИ
ДЕО****Школска објава**

Извештавају се чланови српске трговачке омладине у месту и на страни, да ће се **уписивање у Вечерњу Школу** Новосадске Трговачке Омладине **отпочети 2. (15.) септембра о. г. и трајаће до 1. октобра по нов. кал.**

Уписивање ће се вршити у **друштвеном дому сваки дан од пола 9 до пола 10 часова у вече.**

У Вечерњу Школу могу се уписати сви трговачки помоћници и трговачки научници (шегрти), који су у трећој години шегртовања.

Почетници се уписују у I. разред, а у II. и III. разред могу се уписати они, који су свршили I., односно II. разред ове или које друге наше Вечерње Школе.

Без сведоцбе из I. разреда могу бити уписани у II. разред и они, који положе пријамни испит из градива I. разреда из српског језика и рачуна.

Пријамни испит одржаће се из српског језика у понедељак 16. (29.) септембра, а из рачуна 17. (30.) септембра у 8 часова

Приликом уписивања сваки нека донесе своју последњу сведоцбу у оригиналу. Усмено пријављена предспрема не ће се узети у обзир,

Уписнина је 1 К за целу годину, а у име школарине плаћа се 4 круне месечно.

Трговачка Омладина! Вечерња Школа отвара ти с искреном љубављу и пријатељством своје двери, па похитај одмах у њен просветни храм, да се наоружаш најјачим данашњим оружјем: знањем, у којем је снага и моћ.

Новосадска Трговачка Омладина.**Организациони статут**

вечерњих школа српских трговачких омладина

1. §. Ради образовања српског привредног подмлатка организоване српске трговачке омладине оснивају у својим местима вечерње трговачке школе са сврхом, да трговачку и занатлијску омладину спреми за практичне и образоване трговце и занатлије. Осим трговачке и занатлијске омладине у ове школе могу бити примљене и друге особе, које се желе образовати у наукама, које се у овим школама предају.

У местима где организоване омладине нема, трговачки и занатлијски омладинци могу створити привремене организације, које ће управљати овим школама, док се сталне не организују.

2. §. Вечерње школе свих трговачких омладина морају те организовати по једном обрасцу. Оне имају потпуно јед-

наку администрацију, једнак наставни план и дисциплинарна правила, имају једну централну управу и стоје под једним централним надзором за сад Привремене Централне Управе Српских Трговачких Омладина у Аустро-Угарској монархији.

3. §. Потпуне вечерње школе деле се на три разреда. У мањим местима, где се због малог броја ученика или иначе због других локалних прилика не могу отворити потпуне школе с три разреда, могу се организовати школе било само с првим или другим било с првим и другим разредом. И за непотпуне школе важе у свему одредбе овог организационог статута као и за потпуне школе.

4. §. У појединим разредима предају се ови предмети: у првом разреду 1) краснопис с основним контоарским радњама, 2) рачун, 3) српски језик и правопис, 4) трговачки земљопис и познавање робе

у другом разреду: 1) трговачки рачун, 2) једноставно књиговодство, 3) српска кореспонденција, 4) менично право, 5) немачки језик;

у трећем разреду: 1) немачка или мађарска кореспонденција; 2) двојно књиговодство 3) основи трговачког права.

Осим тога свим разредима заједно предаваће се и хигијена.

5. §. Вечерње школе издржавају организоване трговачке омладине или привремене омладинске организације из ових прихода: 1) из школарине, коју плаћају ученици, 2) из прихода забава, коју ће свака омладина приредити у корист своје школе; 3) из добровољних прилога трговаца и осталих родољуба; 4) из редовних прихода омладина, у колико горе наведени приходи не би били довољни.

Оне омладине, које не располажу довољним материјалним средствима, добиће по потреби и по могућству помоћ за издржавање своје школе и из Централне Касе.

6. §. Вечерњим трговачким школама управљају ове власти: 1) првостепена је власт она организација, која издржава школу; 2) а другостепена је власт Привремена Централна Управа Српских Трговачких Омладина у Аустро-Угарској.

7. §. Привремена Централна Управа одређује наставно градиво организациона и дисциплинарна правила свих школа. Она одређује а по потреби и издаје уџбенике за све школе и прописује формуларе за вођење школске администрације, који ће се у школском званичању употребљавати. Осим тога преко својих органа надзирава рад у свима школама, води све потребне статистичке податке, те их са својим рефератима о школама подноси конгресу.

8. §. Привремена Централна Управа одлучује и о подели припомоћи појединим школама мањих омладина. Право на ову припомоћ могу имати само оне било организоване било неорганизоване омладине, чији су чланови уједно чланови Централне Касе Српских Трговачких Омладина у Аустро-Угарској монархији.

9. §. Да би могла подмирити трошкове око организовања и унапређења вечерњих трговачких школа, Централна Каса Српских Трговачких Омладина оснива свој школски фонд, који ће служити сврси ових школа. Приходи су овог фонда:

1) Уписнина, коју свака омладина прибира од сваког ученика и уплаћује у Централну Касу.

2) 1% од бруто прихода сваке омладине

- 3) 1% од бруто прихода Централне Касе
- 4) 6% од чистог прихода сваке омладинске забаве
- 5) приходи од школских књига и учила, које буде из-давала или продавала Централна Каса
- 6) прилози, који у ту сврху буду стизали Централној Каси.

10. §. Приходи овог фонда употребиће се:

- 1) на штампање формулара, који су за школску администрацију потребни;
- 2) за вршење централног надзора над свим вечерњим тоговачким школама;
- 3) за штампање потребних школских књига и учила;
- 4) за припомоћ оним мањим омладинама, које саме из својих средстава не могу издржавати своју школу.

11. §. Привремена Централна Управа надзирава поједине школе изашиљући своје изасланике, да прегледају школску администрацију те рад и успех у школама, па по њиховим извештајима доноси одлуке, којима би се постигла једнакост у административном раду у свима школама.

12. §. Организоване омладине управљају школом преко својих органа, а то су: управни одбор и школски савет.

Управни одбор брине се о материјалном издржавању школе, бира наставнике и чланове школског савета.

13. §. Чланови школског савета су: 1) председник, потпредседник и тајник месне омладине, 2) управник и сви наставници 3) најмање два трговца 4) ако у школи има и занатлијске омладине, два занатлије. Осим тога према локалним приликама може управни одбор изабрати за чланове школског савета људе, који су им стекли заслуге за одржавање вечерњих трговачких школа или би својим стручним знањем могли унапредити њихов рад.

14. §. Школски савет бира управника, одређује недељни распоред часова, прима ученике, брине се о дисциплини школској, утврђује оцене и издаје ученицима сведоцбе; одређује дежурне чланове и према реферадама дежурних чланова доноси своје одлуке.

15. §. Наставници у наставничким конференцијама под председништвом управитеља решавају питања о школској дисциплини и о методском унапређењу наставе.

16. §. Управник школски је извршни орган школског савета, који управља школском администрацијом и надзирава рад наставника, како би у раду појединих наставника дошло до потребне концентрације и сагласности. О унутарњем животу школе управник је дужан свака два месеца поднети школском савету извештај, који у препису шаље и Привременој Централној Управи.

17. §. Школски савет сам себи бира председника, потпредседника и тајника. Тајника бира свагда из наставничког особља, а доноси решења без обзира на број присутних чланова.

Записник о седницама школског савета има се написати и оверовити у два потпуно једнака примерка: један примерак остаје школском савету а други се шаље Привременој Централној Управи.

18. §. Трговци чланови школског савета дужни су по реду, који утврђује школски савет похађати предавања те пазити како би школска настава што боље одговарала практичним потребама трговца. Своја опажања и своје примедбе саопћују наставницима и школском савету.

19. §. За ученике ових школа могу се примити: 1) трговачки и занатлијски помоћници 2) трговачки и занатлијски шегрти у последњој години свога шегртовања. Осим тога с дозволом школског савета могу бити ученици ових школа млађи шегрти и све друге особе, које желе усавршити се у предметима, који се у овим школама предају.

20. §. При упису сваки ученик плаћа по једну круну уписнине која свота припада Централној Каси за покриће трошкова око организације ових школа. Ако ученик у току године промени школу, не плаћа уписнину.

Сваки ученик плаћа месечно у напред школарину, ко-

лико буде одредио управни одбор и то: ученици који нису чланови организоване омладине, плаћају школарину већу него ли чланови омладинске организације.

21. §. Ученици се оцењују овим опћим оценама: 1) свршио разред с успехом; 2) није одговорио захтевима.

У виши разред примају се само они, који су с успехом свршили нижи разред. Који пак нису одговорили захтевима упућују се да понове разред.

НЕСЛУЖБЕНИ ДЕО

Омладине спремајте се

Од 1. октобра раставља нас само још месец дана. По одлукама митровачког и панчевачког конгреса а на основу организационог статута за наше школе тај дан морала би свака даша организована омладина отворити своју школу.

Све ове школе морале би бити једнаке. Све би морале имати једнаку организацију и једнак наставни план. Све би требале бити једнако подељене на три разреда. У свима би се разредима морали предавати исти предмети. Из свих предмета морало би предавати исто наставно градиво. Ученици у свима школама морали би употребљавати исте књиге. Све школе морале би отпочети свој рад у исто време, а у исто време га и завршити. Ниједна омладина дакле не би смела основати онакву школу, каква се њој свиди: све би школе морале бити у свему једнаке.

Зашто? То је већ небројено пута речено на нашим конгресима, на седницама Централне Управе, на другарским састанцима. Па и у органу нашем писали смо о томе више пута. Али крај свега поновићемо то исто и овом приликом, да не би можда ко помислио, да Централна Управа одређује ово по свом ћефу и без икаква разлога.

Кад је дакле панчевачки конгрес на предлог Централне Управе одредио да све школе морају бити једнаке, њему су лебдели пред очима само интереси оних наших омладинаца, који хоће да похађају наше школе. Врло је мален број наших омладинаца, који по три године живе стално на једном месту. А како наша школа траје три године, то је уједно веома мали број оних, који могу имати наде, да ће моћи и довршити школу у оном месту, где су је отпочели. Али веома је мали број и оних, који могу имати наде, да ће и један разред моћи довршити у оном месту, где су се уписали у школу, јер сваком се веома лако може догодити, да за време трајања школе мора напустити своје место, те се преселити другамо. За те омладинце — а таквих има веома много — од највећег је значаја, да у новом месту имају онакву исту школу, каква је била и она, у коју се били уписали: они у новом месту свом могу учење своје наставити онде, где су у старом месту свом био прекинути. Дакле кад наше школе и не би биле једнаке, баш сами наши омладинци, они у чијем се интересу отварају и издржавају овакве школе, морали би најенергичније тражити да се школе у свему изједначе, како би им се омогућило, да без икакве штете могу своје образовање довршити, крај свега тога, што их живот приморава да мењају место становања.

Никакав ћеф него само интереси омладинаца захтевају да све ове школе буду потпуно једнаке. А и Централна Управа и управе појединих омладина при отварању школа треба да раде само оно, што ће појединим омладинцима донети користи. Само тако ће

оне моћи делима уверити наше омладинце, да су им организације потребне и само тако ће их моћи одушевити за омладинску идеју. Али уједно и само тако ће моћи уверити и наше трговце и цео српски народ о огромној националној важности наших организација, те ћемо само тако моћи и рачунати на њихову материјалну помоћ у свом раду.

Ову нашу опомену држимо да ће разумети све управе наших Омладина, те ће свакако све бити вољне, да заједничким силама порадимо, како бисмо остварили свој велики заједнички идеал.

А сад бисмо управили једну молбу и нашим омладинцима. Успех нашег школског покрета зависи од њих. Свугде би требало сви да се упишу у школу с пуно поверења у школу и у наставнике своје. Учити мора, много мора учити сваки онај, ко хоће да постане честит и ваљан трговац. Омладинске му школе пружају за то прилике. Доцкан ће бити, ако се једном као трговци буду кајали, што у младости својој нису учили. Многи, врло многи ће платити екзистенцијом својом.

Реформе у вечерњим школама

У прошли четвртак одржао је школски савет Новосадске Трговачке Омладине своју седницу, на којој су по предлогу г. Љубомира Лотића епархијског школског референта и управника наших школа учињене знатне промене у распореду предмета, а то ваља да имају на уму све управе омладинске, које ове године отварају школе,

По овом новом распореду предмета предавање се у I, разреду: рачун (2 часа) српски језик (2 часа) краснопис (1 час) и трговачки земљопис с познавањем робе (2 часа). Најзначајнија је промена у овом разреду, што је трговачки земљопис с познавањем робе, који се досада предавао у трећем разреду пренесен у први разред. Досад је први разред био припреман разред, а како ће се одсада предавати у њему и један чисто трговачки предмет, то се он значајем својим изједначаје с осталим разредима.

У другом разреду предавање се као и досада трговачки рачун (2 часа) и српска кореспонденција (2 часа). Од старих предмета предавање се и једноставно књиговодство, али само у 1 час недељно, и то због тога, што ће се књиговодство предавати и у трећем разреду. Како је ученицима и у књиговодству и у трговачком рачуну потребно да познају менице и менично право, то се менично право неће више предавати у трећем него у другом разреду и то 1 час недељно. А да би се ученици могли припремати за немачку кореспонденцију, предавање се у овом разреду и немачки језик и то у једном часу недељно.

У трећем разреду предавање се као и досада немачка кореспонденција у 4 часа недељно, а од старих предмета трговачко право у једном часу недељно. Као нов предмет предавање се у два часа двоструко књиговодство и то по изричној жељи ученика новосадске вечерње школе.

Јер два ученика наше вечерње школе поднела су у име својих другова школском савету молбу, да се међу наставне предмете уведе и двојно књиговодство. Школски савет изашао је овој молби својих ученика на сусрет, мада се раније баш од стране стручњака чули веома стварни разлози против предавања двојног књиговодства у нашим школама. Ове две молбе доносимо и овде у нашем листу од речи до речи, да би се сви наши читаоци уверили о томе, како суде о нашој школи сами ученици, који је похађају.

Прва молба гласи овако:

„Приближује се већ 1 октобар а с њиме се приближује и почетак наше вечерње школе. Сви ми знамо, како нам је корисно стручно образовање, а ми који смо похађали нашу вечерњу школу знамо колике нам је користи пружила. Због тога смо ми тврдо одлучили да се упишемо у вечерњу шко-

лу. Али знамо и то да нам није довољно само се уписати у школу него нам ваља издржати до краја, јер на жалост досад их је мало било који су издржали до краја, те уједно и свршили онај племенити рад, кога се били латили. Али у овај мах није нам намера да истичемо значај наше вечерње школе по стручно образовање наше омладине, већ хоћемо само да умолимо школски савет Новосадске Трговачке Омладине, да нам се у III. разреду предаје двојно књиговодство. Као бивши ученици вечерње школе имали смо прилике да научимо једноставно књиговодство, које нам није толико потребно, као што би нам било потребно двојно књиговодство. Јер свакако ће бити познато школском савету, да се данас скоро у свима трговинама не воде књиге по једноставном него по двојном књиговодству. Још бисмо молили школски савет, да нам двојно књиговодство у III. р. основне школе предаје г. Петар Деђански, наш вредан председник, јер се господин предавач предавајући прошле године у II. разреду једноставно књиговодство одликовао јасним и вештим предавањем, улажући сав свој труд, само да бисмо што више научили. У нади да ће школски савет испунити нашу молбу обећавамо да ћемо школу похађати још вредније него лане“.

Друга молба гласи:

„Кроз који дан отпочеће свој рад наша вечерња школа, а ми, који смо већ прохађали ову школу, не смемо пропустити прилику, а да се ове године не упишемо у II. р. наше вечерње школе, ми смо научили једноставно књиговодство, које нам није од велике користи. А пошто нам је двојно књиговодство веома потребно, то овим молимо школски савет Новосадске Трговачке Омладине, да нам се и II. разреду предаје двојно књиговодство и да се предавање тога предмета повери г. Петру Деђанском, који нам је прошле године предавао свој предмет тако јасно, да смо га сви могли разумети. Ми молимо школски савет да нам ову молбу испуни“.

Школски је савет ову молбу својих ученика и испунио.

Шта треба још сада да уради свака управа?

Управа сваке организоване омладине мора сматрати најсветијом дужношћу својом, да 1. октобра ове године отвори своју школу.

Већ ових дана треба председник сваке организоване омладине да сазове седницу управног одбора, на којој ће се посаветовати о свима припремама о отварању школе. Сви председници и сви чланови управног одбора треба тога ради добро да проуче организациони статут наших школа, који је штампан у данашњем броју нашег листа. Јер тек ако овај статут проуче добро, моћи ће им бити јасно, како ваља да изгледа ова школа, и шта све треба да ураде, па да ове школе по свима местима буду потпуно једнаке. Ако им је пак што нејасно, онда ваља да се обрате Централној Управи, која ће им све растумачити и дати им потребна упутства.

На истој седници Управни Одбор решава колика ће бити школарина, одређује дан, када ће се приредити забава у корист Вечерње Школе и позива грађанство, а нарочито трговце и занатлије, да сталним прилозима омогући одржавање Вечерње Школе. На истој седници одлучује замолити службено или црквену или политичну општину или другу школску власт, да уступи Вечерњој Школи своје дворане, евентуално да да бесплатно огрев и осветљење. Уједно треба упливне људе замолити за интервенцију, како би се ова молба што брже повољно решила. Уједно решава, да одржи другарско вече, на коме ће популарисати међу омладинцима идеју о потреби Вечерње Школе.

На овој седници треба даље изабрати и чланове школског савета. Ко су чланови школског савета, то је јасно означено у организационом статуту. Овде ћемо нагласити само толико, да управа сваке омладине треба да бира у школски

савет трговце, који ће као практични људи моћи користити овој племенитој идеји. А где год је могуће, треба изабрати и занатлије, како би се и наш занатлијски сталеж заинтересовао за наш покрет. Само тако ће и занатлије доћи до уверења, да се и њима ваља постарати о васпитавању свога занатлијског подмлатка, те ће тако и занатлијска омладина уписивати се у наше школе, или ће, где има више наших омладинаца, и сама основати своје удружење и своју школу, као у Новом Саду.

Нарочиту пажњу треба обратити другарском вечеру, на коме треба и омладинцима и привредницима нашим растумачити значај наших школа, те омладинце одушевити, да се сви у што већем броју упишу у школу, а привреднике наше, да школу и материјално потпомогну. Да би се пак што већи број грађанства искупио на другарско вече, добро би било, ако би се омладина постарала да забавни део буде што занимљивији. Свака наша омладина има људи, који ће на другарском вечеру моћи протумачити значај школа, али ако управа које омладине жели, Централна Управа ће радо послати свог заступника из Новог Сада.

До 15. септембра састаје се Школски Савет у седницу, на којој решава о недељном распореду часова, утврђује, који ће наставници предавати који предмет, одлучује прве године, колико ће се разреда отворити и утврђује текст објави о отварању курса, који ће се објавити путем новина.

На првој седници прочитаће се организациони штатут, пословник и дисциплинарна правила, које Школски Савет узима на знање. Евентуалне примедбе на ова правила саопћава Школски Савет Централној Управи.

На објави означаје се: 1) дан кад се школа отвара; 2) колико се разреда отвара; 3) колика је уписнина, школарина за чланове а колика за нечланове; 4) који ће се предмети предавати и који ће их наставници предавати; 5) који се могу уписати за ученике; 6) колико их и који могу бити ослобођени од плаћања школарине; 7) да је ученик обвезан плаћати школарину и ако иступи из школе без оправдана разлога; 8) недељни распоред часова; 9) време и место уписивања и пријемног испита.

На истој седници одређује Шк. С. испитно поверенство за пријамни испит оних ученика, који хоће да се упишу у други разред. Чланови овог поверенства су: 1) председник и тајник омладине; 2) предавач српског језика и рачуна; 3) два трговца.

На пријемном испиту они ученици, који желе ступити у други разред, морају доказати: 1) да су вешти у правилном српском писању, тако да успешно могу слушати српску кореспонденцију; 2) да су рачуну толико вешти, да с успехом могу учити трговачки рачун и књиговодство; 3) да имају леп, чист и читак рукопис.

Саслушавши мишљења предавача испитно поверенство решава, да ли ученик може прећи у други разред или се упућује да се упише у први.

Испитно поверенство се упућује, да у одабирању ученика који прелазе у други разред буде строго, јер пређе ли у други разред лош материјал, не ће разред моћи напредовати.

Ученици се уписују у уписни табак, а из уписног табака по азбучном реду у разредну књигу у коју се уписују сви подаци из уписног листа.

Првог часа предавања искупиће се ученици у једној дворани; ту ће им председник прочитати и протумачити дисциплинарна правила у присуству целог Школског Савета. Том приликом прочитаће им се и оне тачке организационог статута и пословника, који се њих тичу.

То су у главном они послови, које треба да уради свака управа још у току овог месеца до оног момента докле школа не отпочне свој рад. Нису то тако тешки послови, да их свака управа не би могла тачно и савесно испунити. А која их буде испунила, може већ сад бити уверена, да ће тиме заслужити захвалност и признање свих пријатеља нашег напредног напретка.

Закон о затварању дућана

Зак. чл. XXXVI из год. 1913.

1. §. У престоници Будимпешти, те у муниципији Новој Пешти, и у опћинама Ракошпалати, Ержебетфалви, Малој Пешти, Пештсентлеринцу, а од других престоници суседних градова у онима, које министар трговине наредбом одредио, трговине (дућани) с отвореном продајом, заједно с писарничким и стоваришним просторијама морају се од 8 часова у вече до 6 часова ујутру, држати затворене, а оне трговине, у којима се понајвише продају животне намирнице или артиклови државног монопола, морају се држати затворене од пола 9 часова у вече до 5 часова ујутру, а за то је време забрањено трговинске намештенике држати у послу.

У суботу се трговине могу држати отворене најдуже до пола 10 часова увече.

Трговине, у којима се продају искључиво бонбоне, чоколаде, воће и пиће за освежавање без алкохола, могу се сваки дан у недељи држати отворене до 1 часа после поноћи.

У трговинама, у којима се продају животне намирнице или артиклови државног монопола, за оно време, кад само ове трговине могу бити отворене, могу се продавати искључиво само животне намирнице или артиклови државног монопола. Продавање сваког другог артикла је забрањено.

За оно време, док трговине (дућани) с отвореном продајом у смислу наређења овог закона морају бити затворене, у колико надлежна другостепена власт не буде поједине артиклове изузела, забрањено је и продавање по улицама.

Оне трговине, које послужују публику животним намирницама, да их у локалу поједе, за време, док трговине са животним намирницама морају бити затворене, могу ван дућана продавати само пиће и онаква јела, која сами у својој режији зготовљају.

2. §. Министар трговине саслушавши трговинску и обртну комору може наредити, да се у престоници, те у муниципији Новој Пешти, и у опћинама Ракошпалати, Ержебетфалви, Малој Пешти и Пештсентлеринцу, као и у осталим местима, која буде министар трговине у смислу 1. §. одредио, или у појединим деловима њиховим, у свима или само у појединим трговинским гранама, преко целе године или само у извесним годишњим периодама, или о извесним данима, трговине с отвореном продајом заједно с писарничким и стоваришним просторијама, које им припадају морају држати затворене од 7 часова увече до 8 часова ујутру, а трговине, у којима се понајвише продају животне намирнице и монополски артиклови од 8 часова увече до 6 часова ујутру, за које је време забрањено намештенике држати у послу.

3. §. Изузетно могу се трговински намештеници држати у послу и за време, док је трговина затворена, у овим приликама: 1) при инвентарисању за време, које је потребно за ове послове; 2) при уређивању или сеоби трговине; 3) при таквим пословима, који се одма морају извршити, да би се роба спасла од труљења, или из других присилних узрока; 4) при посеђивању вашара ради паковања и размештања робе дан пре и после вашара; 5) при ванредном нагомилавању послова ради паковања и размештања робе и то највише укупно 14 дана у години. Али оним намештеницима, који су на основу овог параграфа запослени и за оно време док трговине морају бити затворене, дужан је послодавац сваких 24 сата осигурати најмање 10 сати одмора без прекидања.

4. §. Послодавац је дужан број својих намештеника, које на основу 1. 2. 4. и 5. тачке у 3. §. овог закона држи запослене за, оно време док трговине у смислу 1. §. или наредбе издане на основу 2. §. морају бити затворене, даље време рада сваког дана, паузе за време рада, трајање одмора без прекидања као и дане, када се раде ови ванредни послови, 24 сата пре почетка рада, а у случају 3. тачке 3. §. морају исте податке у току 24 сата од почетка рада писмено пријавити првостепеној обртној власти.

(Свршиће се)

Искрена реч — нека се и она чује Утисци са седнице Централне Управе

Већ од почетка оснивања наших Омладина бивао сам на конгресима и седницама омладинским, и оно што ме није задовољавало на првоне почетку, и што по моме уверењу смета правоне напретку свих наших Омладина, доживео сам и на последњој седници Централне Управе наших Омладина.

Састали смо се у прилично лепом броју заступници многих наших Омладина, да решавамо о разним уредбама и стварима на корист свих наших Омладина. А какав је утисак учинио начин рада на почетку ове седнице, на сваког искреног и озбиљног пријатеља омладинског? На жалост ни мало леп утисак. Ми смо више од једног сата расправљали и дебатовали о свим тачкама дневног реда и то без реда како се коме боље свидело, а нисмо донели ни једног закључка. Велики сам непријатељ забашуривања (а особито у нашим јавним стварима) онога што није како треба. Стога и износим пред ширу јавност ово што ми је у души, надајући се, да ћемо, расправљајући о томе овако, пре доћи до бољитка и свеопштег напретка.

Размишљао сам шта је узрок овој нашој неспособности. По моме мишљењу главни је узрок слаба интелигенција и говорничка неспособност ваћине наших Омладинаца, затим несваћање парламентарних обавеза и начина, и наш бујан темперамент.

Па како да се томе нађе лека? Одговор за то је врло лак. На првом месту треба бити широких груди, савлађивати свој темперамент, затим ваља бити истрајан у учењу свачега што оплемењује дух човечији, а најпоследње „треба то сести па угрејати столицу“: треба стално и истрајно годинама похађати вечерње школе и поучна предавања, затим што више читати све добро и лепо, јер само тако оштри човек свој дух и стиче знања, а тиме постаје интелигентан и научи говорити што ће рећи: научи своје мисли брзо изговарати. А то баш и јесте једна од главнијих наших мана, што своје мисли не можемо тако брзо изговарати, како се стварају, или ако их изговоримо нису потпуне и усавршене, и услед тога се онда неспоразумима на зборовима и седницама стварају бескорисне расправе и дебате, од којих сама установа и ствар, о којој се дебатује, има штете а нема никакве користи.

Кад ми једном у редовима наше Омладине будемо имали добру половину чланова интелигентних и начитаних, који знају, како се озбиљно о свакој ствари и у свакој прилици расправља, онда ће и наше седнице и конгреси лепо и глатко тећи, те ће тиме и она замисао са којом смо почели стварање Омладина бити испуњена.

Да све наведено постигнемо не треба много жртава. Нека сваки трговац и Омладинац стално бира начин живота како ће постати образованији: идимо само у онаква друштва где ћемо увек чути мудру и паметну реч, разговарајмо и забављајмо се свуда где год се нађемо о нашим заједничким стварима и невољама, а што је најглавније читајмо што више, јер само читајући постизава човек више знања и познавање свега што му за живот треба. Признајем да ће многоме, ко није више читао, тешко пасти, особито читајући теже написане и замршене књиге и чланке, али сваки је почетак тежак, временом се човек навикне на читање и не може чак бити без њега, оно му постане душевна храна.

За омладину је од највеће важности за њено стручно образовање тачно похађање вечерње школе. Разуме се да ће само онај имати стварног успеха од похађања школе, који из сопствене побуде иде у школу, и то са чврстом намером, да у школи нешто научи. Онај који иде у школу да се не замери шефу, неће никада имати никакве користи од школе. Разуме се, да је и за Омладину врло важно и тако рећи први услов за напредак у школу и животу да што више чита, али стварно чита не само ваља у новинама дневне вести и т. д. него озбиљне трезвене расправе и чланке а особито расправе у које стручно расправља о нашим приликама.

Ако тако будемо озбиљно искрено почели сви на своме образовању радити, неће проћи много година и ми ћемо осетити позитивне успехе такога рада, на корист наше свеопште ствари, а на дику наших саплеменика.

Рума.

Ј. Ђорђевић.

Пропаст Прве Питсбуршке Банке

Под тим натписом читамо у њујоршком „Лесковцу“ ово: „Прва Питсбуршка Банка, која је имала оглас у нашем листу, као и свима другим словенским листовима у Америци, пропала је. Државне власти затвориле су је и предале њезин иметак у руке својих људи, док се све не рашчисти. Узрок банкротства још је свету необјашњен. Америчке новине пишу, да се банка упуштала у несолидне послове. Америчка посла: није им дозвољено на дозвољен начин згртати милијуне, већ се лаћају и коцке. Американац би продао и душу за коцку!“

Од стране банке покушавано је већ неколико пута досад и код нашег листа, да пустимо повољне белешке о њој. Ми то не хтедосмо учинити. Наши људи треба што пре да саберу своје намире на новац, који су предали тој банци било на улог или за пошиљку у стари крај, да их за тим потврде код јавних бележника, па да их онда пошаљу на садањег управитеља банке, којег је држава именовала. Можда ће банка исплатити цело дуговање. Све то може бити, али ми у то не верујемо. Зато опет кажемо: најбоље је држати се свога. Наш свет не треба више ни једног пребијеног цента да оставља у америчке банке. Данас су амерички банкарски обично најнижи олош америчког друштва. Срби треба да свој новац улажу само у српске банке, српске штедионице и српске земљорадничке задруге“.

— Тако пише „Лесковац“, а ми желимо, да га наш свет и послуша, јер је наш свет са Америком и њезиним банкама и банкарима тако страшно прошао, да им данас још само људи Срби могу свој новац поверавати, а паметан други свет, који је у Америци на раду, чува их се као живе ватре, јер је Америка у томе досад свакога опекала.

Истина, пише се, говори се, протурује се кроз новине, како никоме ни један цент неће пропасти, већ да ће свако добити своје, и да ће банка опет прорадити. Али то не верују ни они, који тако пишу и који протурују те вести, а то су они, који су и упропастили ту банку. Додијаше им сад људи, који су живот свој сахрањивали и давали за ону пару, коју су уложили у банку, па хоће да их се отресе.

Ово дана вратио се наш један Србин из Америке, па нам прича, да је видео, путујући од Чикага према Питсбургу, како наш свет иде јатомице и као избезумљен у Питсбург на свима железницама које тамо возе, да осигура свој новац, да види шта је, да ли је истина, што се о банци говори и тако даље. Свако се сад, као што се види, вајка и каје, али је већ касно. Тешко ће се ико више спасти и шта добити, осим поуке, да никад више не поверава свој новац туђину, који срца за нас нема.

А тешко оном, ко се још ни сад не опамети. „Пр.“

ОМЛАДИНСКИ ГЛАСНИК

НОВА ОРГАНИЗОВАНА ОМЛАДИНА. Још један нов доказ, како омладинска мисао лепо напредује. У прошлом броју јавили смо, како је Турскобечејска и Арачка Трговачка Омладина успела, да у Меленцима организује своју филијалу, а већ у овом броју можемо нашим омладинцима јавити радостан глас, да је угарско министарство унутарњих дела дана 30. јуна 1913. одобрило правила Великочечкеречке Трговачке Омладине. Потврђена правила већ су враћена, омладина их је ових дана примила, те ће сада још успешније моћи наставити свој рад око образовања и стручног васпитавања нашег

трговачког подмлатка. С највећим задовољством можемо констатовати, да је наша нова организована омладина вредно прионула, да већ 1. октобра отвори, по примеру осталих вредних омладина, своју вечерњу школу, те је тога ради на дан Велике Госпојине 15. (28.) августа о. г. у варошком позоришту приредила дилетантски приказ. Наши омладинци потпомогнути великобечкеречким Српкињама приказивали су „Циганина“ од Е. Сиглигетија, који је посрбио Ј. М. Шимић. С обзиром на племениту сврху суделовао је г. Пера Данкулов у насловној улози. Половину чистог прихода овог дилетантског приказа наменила је омладина издржавању своје вечерње школе, а другу половину пострадалима од поплаве. — И у привредном и националном животу Великобечкеречку Трговачку Омладину чека тешка дужност. Јер на жалост морамо констатовати, да Српство у Великом Бечкеречку не напредује у оној мери, у којој мери напредују онде грађани других вера и народности. Велики Бечкерек нема довољно ни српских трговаца ни српских занатлија. А нема довољно ни српске интелигенције. Искрена нам је жеља, да организовање наше трговачке омладине буде почетак живљега рада на унапређењу великобечкеречког Српства.

ИЗВЕШТАЈ КОЈИ МНОГО ГОВОРИ. У прошлом броју донели смо извештај, који је управа Вршачке Трговачке Омладине поднела овогодишњој главној скупштини. Наши су омладинци свакако с пажњом прочитали овај занимљив докуменат, који ће и каснијим поколењима сведочити, с како се огромним тешкоћама морају борити управе оних омладина, чије чланове не загрева одушевљење према овом великом покрету. Ништа није теже него борити се с немаром. Омладински су задаци тако велики, да их је тешко извршити и онда кад сви чланови орно и вољно потпомажу своју управу. Али кад чланови неће да врше ни своје најобичније дужности; кад се мора вечито натезати и бочити с плаћањем чланарине; кад ученици лакоумно изостају из школе ради уживања — онда нема такве управе на овом свету, која би могла постићи ма и најмање успехе. А ко трпи отуда штете? Само омладина и поједини омладинци. Она оправдана тужба управе Вршачке Трговачке Омладине треба да освести не само оне наше омладинце из Вршца, који се према свом друштву досада показали немарнима, него и све наше омладинце у свима осталим градовима. Сви они треба из извештаја Вршачке Трговачке Омладине да увиде, како само заједнички рад свих омладинских чланова може донети жељене успехе. Постанимо дакле већ једном свугде бољи у испуњавању својих омладинских дужности.

ЗАБАВА НОВОСАДСКЕ ТРГОВАЧКЕ ОМЛАДИНЕ. Досада је Новосадска Трговачка Омладина редовно сваке године одржала по једну забаву, које се све одликовале отменошћу приказаног програма. Чист приход тих забав, који је, хвала буди родољубивој дарежљивости нашег грађанства, износио сваке године лепу своту, био је намењен издржавању омладинске вечерње школе. Само прошле године није одржана таква забава. Јер тада беше издата девиза међу овдашњим друштвима, која обично приређују забаве, да не приличи да се ми на забавама веселимо, док један део нашег народа гине на балканским бојиштима. А ту опћу девизу наших друштава усвојила је и Новосадска Трговачка Омладина. Међутим у билансији вечерње школе осетило се, да је изостала рубрика дарежљивости нашег грађанства. Школска година морала се завршити с дефицитом, који је доста знатан. Да би се овај дефицит надокнадио Новосадска Трговачка Омладина одлучила је, да 21. септембра о. г. приреди своју забаву, која је прошле зиме морала изостати. Али ништа не сведочи лепше о пространом појимању националних дужности, којим се одликује Новосадска Трговачка Омладина, као чињеница, што је омладина 10 процната чистог прихода ове забаве наменила једној најпречој народној потреби: издржавању Српске Више Девојачке Школе Новосадске. Ова забава, која са својим програмом неће заостати иза ранијих, по важности сврхе у коју се приређује, и у моралном и у материјалном погледу заслужује најобилнију помоћ нашег грађанства.

ИЗЛОЖБА ЗАНАТСКИХ ПРОИЗВОДА. Овде у нашем омладинском гласнику региструјемо ову новост, која ће свакако искрено обрадовати сваког пријатеља нашег омладинског покрета, мада у овај мах није реч о трговачкој него о нашој занатлијској омладини. Али занатлијска омладина толико нам је блиска и по сврси и по раду, да не можемо друкчије, а да је не сматрамо својом. Коло Занатлијске Омладине у Новом Саду, у које је окупљена наша српска занатлијска омладина, приређује уз помоћ угледних Срба занатлија из места и околине, као и вештака живописца и вајара своју прву изложбу занатско вештачких производа, која изложба ће бити у Новом Саду, у недељу 25. авг. (7. септ.) до четвртка, Усековања, 29. авг. (11. септ.) о. г. у просторијама Трандафиликина Сиротишта. Свечано отварање изложбе биће у недељу 25. авг. (7. септ.) у 9 сати пре подне у присуству изасланика привредних и просветних наших и страних друштава. Затим настаје разгледање предмета на изложби. У подне је заједнички ручак изложника и гостију. Увече биће свечаност за изложнике и госте у просторијама Српског Сокола у згради Трандафиликиног Сиротишта, уз суделовање српског занатлијског певачког оруштва „Невен“-а са предавањем, живом сликом, свирањем и играњем. На изложби биће изложени сваковрсни занатлијски и уметнички предмети, као и женски ручни радови. На свима радовима биће изложена цена и име онога, ко је радио. Изложба биће отворена дневно од 8 ујутру до 6 увече. Улаз на изложбу 50 потура од особе. Добровољни прилози за покриће изложбених трошкова примаће се са захвалношћу и објавиће се у листу „Занатлијско Коло“. На Усековање, последњи дан изложбе, у 11 сати пре подне, делиће се дипломе похвалнице излагачима извршних радова. Коло Занатлијске Омладине већ је досада својим радом стекло многе пријатеље. Ова изложба, која ће, судећи по припремама, свакако лепо успети, без сумње ће само умножити број њезиних пријатеља.

ЧИТУЉА. У Баји је преминуо Милош Дамјановић трг. помоћник у цвету своје младости у 22. год. свога млађаног живота. Покојник је био узоран младић, те га његови пријатељи и познаници уз многобројног саучешћа грађана до вечне куће отпратили.

У име омладине дирљивим говором опростио се друг Дамјан Вигњевећ, стакларски помоћник.

Ценећи заслуге, тугу и бол за изгубљеним другом, другови му послаше Централној Каси у место венца К 10.— Приложише пак: Светозар Листић 2 К., Јован Павловић 1 К 80 ф., Милан Јовановић, Милан Маширевић, Штерфелд Вилмош и Урош Ђирић 1 К., Дамјан Вигњевећ и Бранко Клајић 60 ф., Стеван Ђирић и Драгомир Арханицки 50 ф. Прилагачима нека је хвала, а покојнику лака земља!

Оплакује га удова мати са 3 млађа брата.

ПРИВРЕДНЕ НОВОСТИ

ШЕСНАЕСТИ КОНГРЕС СРПСКИХ ЗЕМЉОРАДЕНИЧКИХ ЗАДРУГА одржаће се у Липику, у среду и четвртак, 4. (17.) и 5. (18.) септембра, 1913., у просторијама купалишта, које управа из благоволења уступа бесплатно. Распоред рада: среда, 4. (17.) септембра у 10 сати пре подне конференција свију опуномоћених заступника српских земљорадничких задруга, у 3 сата после подне предавање госп. дра Лазе Марковића, лечника у Новом Саду: Зашто Срби пре времена умиру, а за тим предавање госп. Јоце Поповића, ре-визора Савеза Српских Земљорадничких Задруга: О неким погрешкама у животу и раду наших Славонаца и како да се оне отклоне, у четвртак, 5. (18.) септембра у 8 сати пре подне: Призивање Св. Духа, у 9 сати пре подне: Главна скупштина Савеза. Упутство: 1. На конгресу могу да суделују само задругари и од Савеза нарочито позвани незадругари.

II. На главној скупштини могу говорити само опуномоћени заступници земљорадничких задруга, који се исказу Изводом из записника главне скупштине, на којој су за заступнике изабрани. III. За стан треба се писмено пријавити: дру Ј. Ненадовићу, купалишном лечнику, Липик, (Славонија), и то бар 5 дана пре конгреса. IV. Овај Позив је уједно улазна карта за конгрес, те ће се шњим морати свако на конгресу исказати код улаза.

ПРЕД КОНГРЕС. Од овогодишњег шеснаестог конгреса српских земљорадничких задруга дели нас још врло кратко време. На њему ће се наши задругари поново састати и поразговорити о томе, шта су радили и урадили од последњег конгреса до данас.

Година дана, истина, не значи много у животу народа, али би значила много, кад би се пропустила узалуд, кад се ни за то кратко време не би учинило и не би свршило оно, што се може свршити.

Ваљањим радом, истрајношћу, са вољом и љубави може се и у години дана — ма да је то кратко време — постићи успех, какав се може опазити и видети у животу народа.

Година 1912. била је права година искушења. Била је прилика да се баш у њој покаже и види, жта ваља а шта не ваља.

У томе искушењу било је и наше српско земљорадничко задругарство, и Богу хвала, оно је и сад поновно доказало, да је на здравом темељу и да га не могу уздрмати прелазне неприлике и невоље привредног живота.

Мисао задругарска захватила је наш српски народ. Та нас је мисао досад редовно водила на наше конгресе. Она ће нас довести и на овај конгрес, на коме треба да положимо рачун о своме раду у прошлој години и да поновно докажемо, да је задругарска мисао потпуно здрава, чврста и корисна.

Тој смо се задругарској мисли лепо одазивали и досад, па морамо и одсад још лепше, боље, јер је сад и боље схваћамо, и јер смо сад и јачи и бројнији него пре.

Дакле, до виђења на конгресу, браћо задругари! Призвредник.

НОВО СРПСКА ЗЕМЉОРАДНИЧКА ЗАДРУГА. Трска и жита, да се не би на ветру сломила и упропастила, расту у великом друштву. То што те биљке расту у великом друштву, и што је стабљика до стабљике порасла, помаже им много кад наиђу ветрови. У друштву, у гусним редовима, не може им ветар ништа нашкодити. Исто тако и човек треба да гледа, како ће се што боље осигурати против оних бура и ветрова, које опет на њега одасвуд наваљују. А како ће се друкчије осигурати ако не баш као и жита и трска, то јест, здруживањем, јер ће се само тако моћи пробити кроз животне неприлике, од којих често овако усамљен и малакше, па чак и пропадне. Зато се честити и напредни људи свуд удружују, па је тога ради и сад скоро основана Српска Земљорадничка Задруга у Ченти.

У управни одбор те нове задруге изабрани су: Лука Бечејац, уједно председник и задруге; Милан Шарић, уједно заменик председника; Сима Стефанов, Ива Дракулић и Миловој Бечејац. Пословођа је Милан В. Стојков.

ОПЕТ НОВА ЗАДРУГА. Где су људи напреднији, где је жеље и смисла за живљи и снажнији рад, тамо се они удружују, да заједничком снагом пораде на стварању лепше и сигурније будућности. А где се оснивају земљорадничке задруге, тамо је ударен први темељ, главни основ, за бољу будућност, а то је уједно и знак, да тамо има и напредних људи, који схваћају потребу заједничког рада и знају ценити плодове таквога рада. Такви људи недавно основаше српску земљорадничку задругу у Крештеловцу, пожешка жупанија. У управном су одбору Љубомир Малетић, уједно председник задруге; Дмитар Врач, уједно заменик председника, те Петар Алавања, Алекса Кузмановић и Гајо Врач. Пословођа је Миле Алавања.

ИЗ СЕГЕДИНСКЕ ТРГОВИНСКЕ КОМОРЕ. На овогодишњој главној скупштини сегединске трговинске коморе попуниће се секретарско место, које је остало упражњено смрћу секретара Владислава Перјешаја. Како се службени послови у последње време знатно умножили, то ће председништво коморе предложити, да се организује још једно секретарско место, те да се и то одма попуни.

АУСТРО-УГАРСКА БАНКА ПРОТИВ КАЈИШАРЕЊА. За време последње новчане кризе учестале су тужбе на многе новчане заводе у Угарској. И сама мађарска штампа веома је често износила тужбе и против појединих завода и против свих у опће, како најгором врстом кајишарења хоће да надокнаде ону штету, коју им је криза проузроковала, и шта више како кризу употребљавају да дођу и до недовољне користи. Тако је у новије доба један новчан завод за дуг од 4000 круна продао једном сељаку имање од 30 јутара земље, а купио га је исти тај новчани завод за 7000 круна. Осим тога разне провизије, које прибирају поједини новчани заводи, достижу и 20% осим веома скупе камате, коју морају да плаћају на своје дугове. — Ти случајеви су констатовани и на претпоследњој седници Аустро-Угарске Банке. Само је чудновато зашто ни Аустро-Угарска Банка ни државне власти не предузимају ништа да стану на пут оваким грубим злоупотребама.

ОРГАНИЗОВАЊЕ ПЕТРОЛЕЈСКИХ ФАБРИКА. Из Беча јављају, да су петролејске рафинерије ових дана одржале и заједничку конференцију, на којој су одлучили, да у скорој будућности претресу питање о отварању једне заједничке продавачке канцеларије, која ће продавати производе петролејских рафинерија како у Аустро-Угарској Монархији тако и на страни. Ако се на овим преговорима узмогну споразумети, продавачка канцеларија наскоро ће отпочети свој рад.

АУСТРО-УГАРСКО КОМИСИОНО ДРУШТВО ЗА АЛБАНИЈУ основано је у Трсту. Оно ће посредовати продају аустријске и угарске робе у албанским местима Драч, Скадар, Тирана, Кроја, Свети Иван Медвански, Каваја, Шиак, Љеш и Валона, где ће се основати подружнице. Ово комисионално друштво зове се „Шкиперја“.

ПРОДУКЦИЈА ДИЈАМАНТА на читавом свету изнашала је у прошлој години око 250 милијона круна, од тога отпада на Енглеску јужну Африку највећи део, и то за 205 милијона. на Немачку Африку 30, на Бразилију 5, на све остале крајеве 10 милијона круна. Већи део свих дијаманата иде у Америку, тако је лане у саме Сједињене Државе Северне Америке увезено израђених дијаманата за преко 250 милијона круна.

ПОСЛЕДЊИ ПУТ! Управа олд. корзо биоскопа даваће — на опште захтевање — последњи пут са искључивим правом Сиенкиевичев роман светскога класа: „Кво вадис“? (Куда идеш?) и то 5., 6., 7. и 8. септембра а. г. по нов. кал. Снимак овог дивног приказа са више хиљада суделовача стаје 1 милијон круна. Сlike су особите, у сваком тренутку верне. Особито пажњу скрећу слике: горење Рима, поход хришћана у катакомбе у присуству светог Петра, — гоњење зверина и растргивање хришћана, која до последњег, па чак и одојчад, тигри и лавови на парчад раскидају и продиру. Најзад нануштање Рима, те сретање св. Петра са Исусом Христом, који га запита: Кво вадис домине? (Куда идеш господару?)

Овај величанствени приказ испуниће једно потпуно предавање, с тога умољава управа корзо биоскопа п. публику, да на приказе изволи тачно доћи, јер ће се почетком сваког приказа врата закључати, а и карте се неће за време почетог приказа издавати. Представе почињу обданом тачно у 4. 6 и 8½ сати, а недељом и празником у 2, 4, 6 и 8½ сати. Улазнице могу се унапред добити у парфимерији „Хигиеа“ Ивана Ј. Стојковића. Цене местима су: интим ложе К 2—, ложа К 1'60, I. место К 1'20, II. место 80 пот., III. место 40 пот. Ђаци и војници у пола цене.

О ШТЕДЊИ

Зрно на зрно погача, камен на камен палача, давно је мудро изрекао српски народ. Да се зрње расипа нема погаче, да се кан разбацује нема палаче.

Тако је и с новцем и осталом имовином. Нико нема новаца на претек у данашње време. До њих се тешком зарадом долази. Данас није као некада у старија времена, о којима нам наши стари приповедају када је килограм меса стајао 60 фил. а аков вина К 3.

Ми, садањи нараштаји не можемо, ни замислити то доба, које за нас изгледа као оно, када су плотови били, кобасицама оплетени). А уз то замислите, да је економ и трговац плаћао бар пет пута мање кирију него данас и седам пута мањи порез и опћински намет. Ми живомо у доба, када један килограм меса стоји 2 круне, а када су према томе и све животне намирнице постале далеко скупље него некада. Колика је сада станарина, колики порези и намети, а колика скупоба у свима правцима!

У таквом времену морамо ми данас сав наш живот тако уређивати, удешавати, да можемо паметно дохватити крај с крајем и у том још нешто откинути од уста и метнути у страну, уштедети. А да можемо ово извршити морамо се простирати према покривалу, Кад не можемо како хоћемо, ми морамо, како можемо.

Главни је да рачунамо са чистом заслугом и добити коју зарадимо на каквом послу. Њу ваља смишљено распоредити према проречуну за примитке и за издатке и никако ме прекорачивати га. То се зове с рачуном живити и штедити. Штедња је темељ сваког напретка, а расипање је готова пропаст.

Све наше привредне установе установиле су недељне штедње, да да се даде прилика и оном ко мање заслужи одваја, унаша и штеди. Дакле свако је дужан, да по прорачуну ради и одваја. А како тек трговац, који разгранат посао има, велика плаћања поверницима, па за режију, мора да отвори очи при стварању свога прорачуна и издавања новце! За то се трговачка омладина мора спремати за свој позив и тако, ако се буде привикавала на живот по прорачуну, на штедњу из младих дана.

Привредник у Загребу, та грандиозне установе, увела је, за своје потомце правило, да је сваки паметник дужан тако распоредити своју зараду, да један део одваја и ставља у недељну штедњу, Када такав помоћник дође у положај да отвара своју самосталну радњу он има једну уштеђену своту за први поћетак. Све наше привредне установе иду за тим, да у народу развију штедњу. Многе се називају штедионицама и примају улоге на штедњу, а да би се дала прилика и оном ко има малу зараду да одвоји и уложи на штедњу, установиле се институти недељне штедње за улагање мањих свота. Дакле сваки радник, чиновник треба, да помишља у свом прорачуну на врло важну рубрику, која се зове штедња

А како ли тек трговац, који има разгранати посао, има обвезе плаћања поверницима, па издавање станарине, пореза, персонала, мора да рачуна у свом прорачуну на ову рубрику, он који мора имати пред очима и евентуално запињање посла, па чак и губитке. Трговачка омладина спремајући се за свој позив мора већ из младих дана, да мисли на штедњу и да се почне на њу привикавати.

Управа Привредника у Загребу имајући ма уму важност штедње у животу донела је за своје питомце правило, да је већ сваки помоћник трговачки, занатлијски дужан своју зараду тако пажљиво и с рачуном распоредити, да увек један део одваја из трошка и ставља у недељну или месечну штедњу. Када такав помоћник дође у згодан положај да отвара своју самосталну радњу, он већ има уштеђену свотицу знојен лица свога за први почетак а пошто се показао као смишљен и чуваран човек своје тековине, то је стекао код Прив-

редника поверење и управо му притиче у помоћ, отвара кредит неколико пута већи од своте оног уштеђеног новца. А колико то вреди за почетника не треба ваљда да доказујем.

Имамо примера, да се многи наши људи нарочито у овим имућним крајевима женирају штедити и боје се неке неосноване критике, а многи опет, кад им добро иде много више троше на различите сувишне ствари и на луксуз а има их, који разбацивањем новца мисле, да показују своје богатство и стичу у друштву неко више место.

Штедња није срамота и не треба се женирати одвајати и најмањи део, а кад човек највише зарађује, онда ваља и највише да стеши срце и његове прохтеве. Када највише цури највише се може награбити, када реко мабијо највише и преливо.

Разбацивање и прекомерно трошење не приличи озбиљном и паметном човеку, оно му је на срамоту а криво мисле неки, који разбацују и превише троше, да тиче стичу глас богатства и више место, јер данас се зна и без тога, колико ко вреди и како тек смешан и жалостан изгледа онај, који разбацује, када сви знаду, да се узалуд размеће и да му то слуги на сигурну пропаст.

Омладина треба, да се разговара са старијима трговцима, који су почели без капитала свој рад, како су они и на који начин стекли имање. И ако пажљив буде запазиће у одговору тих људи, да је уз смишљан и интезиван рад била штедња један од најважнијих узрока њиховом напредку и тециву: у радише свега бише у штедише још и више.

Штедња не треба, да је опет толико претерана и да одведе млада човека у ципилук. Ципилук је једна болест, које прелази у страст и прави човека робом новца и врло несрећним. А свако је ропство несрећа. Штедљивост напротив диже човека, прави га господарем нова, слободним и независним. Рад и штедња су основ материјалном напретку и човековом задовољству. Зрно на зрно погача, камен на камен палача.

J.

ОМЛАДИНСКА ПОШТА

Одговори уредништва

ОМЛАДИНЦУ У М. Где год већи број људи заједно ради, дакле у сваком људском друштву, мора бити разних мишлења, разних назора а разних тежња, које веома често долазе у опреку једно с другим. Не морате дакле ни Ви очајавати, ако је до тога дошло и код Вас. Где људи мисле и раде мора бити борбе. Само водите ту борбу разборито и достојанствено. Водите је с разлосима, а увек с највећом љубављу према заједничкој ствари. Таква борба никад не ће довести до личних омраза ни до трзавица у самом друштву. Без жучи, без омраза, без трзавице расправите, што имате међу собом. Али у Вашем случају је веома важно, да ту ствар што пре скинете с дневног реда, па да сви сложено порадите, како бисте 1. октобра могли отворити своју школу са што лепшим успехом.

П. У К—И. Питате нас, зашто није ове године сазван конгрес трговачких омладина. Није сазван из разлога, што ни одлуке прошлогодишњег конгреса нису остварене, а омладинама никако не може бити сврха, да гомилају неостварене конгресне одлуке. А што опет ни Централна Управа ни поједине Омладине нису спровеле конгресне одлуке, томе су узрок бурни догађаји на Балкану — ако не у свему, а оно бар у великој мери. Сад кад се ови бурни догађаји стишали, можемо се мирно предати раду, те се надамо, да ће догодишњи конгрес свакако донети много веће успехе, него што би донело овогодишњи конгрес.